

Ruimte en Milieu
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Met globale bestemmingsplannen meer mogelijkheden

Brochure voor bestuurders, Kansen voor bestuurders

Met globale bestemmingsplannen meer mogelijkheden

Brochure voor bestuurders, Kansen voor bestuurders

1. Globale bestemmingsplannen: meer mogelijkheden

Bij het maken en het inrichten van bestemmingsplannen hebt u als bestuurder een grote vrijheid. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) geeft aan dat u voor uw gehele gemeentelijk grondgebied bestemmingsplannen moet maken, maar geeft niet aan hoe deze plannen er moeten uitzien. De wetgever laat dit aan u over. U bepaalt de vorm en de inhoud. Natuurlijk bent u aan enkele grenzen gebonden, maar u bent als eerste aan zet. U maakt de keuzes ten aanzien van de vorm en de inhoud.

Deze vrijheid biedt u de mogelijkheid om uw plannen zodanig in te richten dat deze aansluiten bij uw visie en bij het door u gevoerde planvormingsproces. De wet biedt daardoor ruimte voor ideeën van u en anderen. Het is jammer als u deze ruimte niet of onvoldoende benut. Deze ruimte kan gevonden worden in bestemmingsplannen met een globale regeling. Bestemmingsplannen moeten niet knellen, maar lucht geven en inspelen op ontwikkelingen. Globale bestemmingsplannen doen dit. Globale bestemmingsplannen leveren een bijdrage aan een versnelling van het bouwproces.

In deze brochure roepen wij u op om in overleg met alle betrokken partijen goed na te denken over de vorm en de inhoud van bestemmingsplannen. De huidige praktijk laat zien dat er helaas niet altijd expliciete keuzes ten aanzien van de planvorm worden gemaakt. Dit leidt ongewild tot starre en knellende plannen. Er wordt teveel van automatisen en bestaande zekerheden uitgegaan. Hierdoor worden wellicht interessante mogelijkheden over het hoofd gezien en worden er bestemmingsplannen gemaakt die onnodig belemmerend zijn.

De brochure wil dit voorkomen door u te wijzen op de mogelijkheden van een globaal bestemmingsplan. Niet omdat deze planvorm moet, maar omdat deze tot een bestemmingsplan kan leiden dat ruimte voor ideeën en beleid biedt. Wij belichten hiertoe de verschillende

aspecten van globaal bestemmen. Aan de hand daarvan kunt u zelf de mogelijkheden van deze planvorm beoordelen en kijken of deze voor u inzetbaar en toepasbaar is. De uiteindelijke keuze is aan u. Moed, visie en planvorm kunnen gezamenlijk tot goede ruimtelijke resultaten en duurzame bestemmingsplannen leiden. Wij dagen u uit deze handschoen op te pakken! Dit kunt u al snel doen door in het planvormingsproces niet te starten met een gedetailleerde regeling, maar uit te gaan van een globale bestemming. Gedurende het proces zal wellicht blijken dat een detaillering op bepaalde punten noodzakelijk is. Als dit een bijdrage levert aan een goede ruimtelijke ordening, is dit niet erg. Het resultaat van deze werkwijze zal ongetwijfeld een globaler bestemmingsplan opleveren dan bij het uitgaan van een gedetailleerde regeling!

2. Achtergrond

Algemene klacht over bestemmingsplannen is dat deze te vaak en te snel door de praktijk worden ingehaald.

Kleine veranderingen brengen dan nieuwe plannen en procedures met zich mee. En dat kost u, de burger en het bedrijfsleven tijd en geld. Bovendien geeft het vaak een vervelend gevoel: waarom is het allemaal zo moeilijk en moet het zo lang duren? Kan het niet eenvoudiger?

De Commissie Fundamentele Verkenning Bouw (Commissie Dekker) heeft hiernaar onderzoek gedaan. Haar conclusie: als je het bouwproces wilt versnellen, is het onder andere wenselijk om minder gedetailleerd te bestemmen. Globaal bestemmen is een beter alternatief, volgens de commissie. Er moet een beter evenwicht komen tussen rechtszekerheid van burgers en het bedrijfsleven enerzijds en de flexibiliteit om in te kunnen spelen op maatschappelijke- en marktontwikkelingen anderzijds. Dat kan eenvoudiger met globale bestemmingen.

De genoemde Commissie is overigens niet de eerste die gekeken heeft naar de mogelijkheden van globaal bestemmen. Globaal bestemmen komt al jaren moeizaam van de grond. Daarvoor zijn meerdere oorzaken aan te wijzen. Een veel gehoorde is dat de wet- en regelgeving rond de ruimtelijke ordening zo complex en uitgebreid is dat je er vaak niet omheen kunt gedetailleerd te bestemmen. Zeker als niet iedereen het eens is met de ruimte die het bestemmingsplan biedt. Ook de politiek wil graag dan onderwerpen duidelijk geregeld zien en vraagt eerder om meer dan om minder regels. Daarbij komt dat we in de praktijk van de ruimtelijke ordening steeds meer gewend zijn aan risicomijdend gedrag. We durven vanwege politieke, financiële, maatschappelijke en andere belangen geen risico's te accepteren. Sinds 1 juli 2008 hebben we de nieuwe Wet ruimtelijke ordening. Deze positioneert het bestemmingsplan als een flexibel uitvoe-

ringsinstrument van het gemeentelijk beleid. Het bestemmingsplan is snel inzetbaar en heeft een korte procedure. Bij deze gedachte past een bestemmingsplan dat meer ruimte in zich heeft.

3. Wat is globaal bestemmen

We hebben de woorden globaal bestemmen al meerdere malen gebruikt. Maar wat is globaal bestemmen eigenlijk. Kort gezegd gaat het erom dat bij globaal bestemmen geen eindbeeld wordt vastgelegd, maar dat verschillende uitvoeringen en inrichtingen zijn toegestaan. Het woord globaal heeft zowel betrekking op het bouwen zelf als het gebruiken. Bouw- en gebruiksmogelijkheden staan vaak niet vast en zijn niet gebonden aan een concreet perceel.

Het tegenovergestelde van globaal bestemmen is gedetailleerd bestemmen. Want een gedetailleerde bestemmingsregeling legt juist wel een eindbeeld vast. Daarin staan meestal één inrichting en een aantal concreet aangegeven functies en bouwwijzen centraal. Gedetailleerd bestemmen lijkt meer rechtszeker dan globaal bestemmen. Maar de praktijk laat zien dat er veel en makkelijk van wordt afgeweken. De rechtszekerheid is dan niet meer dan de zekerheid dat er een procedure moet worden gevolgd om iets anders toe te staan. Inhoudelijke rechtszekerheid is er niet. Een globale bestemming kan tot hetzelfde inhoudelijk resultaat leiden.

Naast het begrip globaal, kennen we ook nog de begrippen star en flexibel. We spreken van een star bestemmingsplan als het niet of nauwelijks mogelijk is om van een bestemmingsplan (hoe globaal of gedetailleerd ook) af te wijken. Flexibel bestemmen is het tegenovergestelde. Flexibel bestemmen laat meer ruimte om in te spelen op initiatieven die niet direct zijn geregeld. Flexibiliteit is in het bestemmingsplan in te bouwen door te werken met ontheffingsmogelijkheden (onder de Wabo: afwijkingsregels), wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsplichten. Nadeel van deze instrumenten is dat deze niet meteen bouw- en gebruiksrechten geven. Er is altijd een nadere afweging van burgemeester en wethouders nodig. Meestal ook met een voorbereidingsprocedure en beroepsmogelijkheden. Dit neemt vrij veel tijd in beslag. De voordelen van een

echt globaal bestemmingsplan worden hierdoor weggenomen. Als in deze brochure van globaal bestemmen wordt gesproken, dan wordt een bestemming met directe bouw- en gebruiksregels bedoeld. Dus niet een globale nader uit te werken bestemming.

Een globale bestemmingsregeling kan volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro) overal worden ingezet. In stedelijke en landelijke gebieden, in bestaand gebied en nieuw te ontwikkelen gebied. Een globale bestemming leent zich prima voor ontwikkelingsplanologie. Want ontwikkelingsplanologie vraagt nog om beleidsruimte.

Nog niet alle mogelijke ontwikkelingen zijn voorzien. En er moet nog ruimte zijn voor overleg met betrokken partijen. De wijze van bestemmen moet aansluiten op de beleidsopgave die er ligt. Globaal bestemmen vereist wel zorgvuldigheid. Overleg met betrokken partijen over de regeling is gewenst.

Het is belangrijk dat u zorgvuldig te werk gaat in verband met het imperatief-limitatief stelsel van de Woningwet. Dit stelsel bepaalt dat een bouwvergunning moet worden verleend als deze in overeenstemming is met het bestemmingsplan (en met andere vereisten, zoals bijvoorbeeld welstand en het Bouwbesluit). Een bestemmingsregeling geeft dus bouwrechten.

4. Hoe globaal is globaal

Hoe globaal een bestemmingsregeling is, hangt af van twee variabelen: de verbeelding (plankaart) en de regels. Een grove vlek op de verbeelding kan dus worden gedetailleerd door de regels!

Bij het bestemmen kunt u de mate van globaliteit zelf bepalen. Hieronder laten we een voorbeeld van verbeeldingen zien. We rangschikken deze van globaal naar meer gedetailleerd. Zodat u de mogelijkheden kunt zien en ervaren. Het voorbeeld heeft betrekking op een nieuw woongebied. Bepalend voor de uiteindelijke globaliteit is natuurlijk hoe de regels er uitzien. In de voorbeelden gaan we ervan uit dat deze aansluiten bij de bedoeling van de verbeelding en niet leiden tot een detaillering. De mate van globaliteit is ook een subjectief begrip. Wat de een globaal vindt, hoeft voor de ander niet globaal te zijn. Een exacte maatstaf voor globaliteit kennen we niet.

Variant 1:

Alleen de bestemming ligt vast

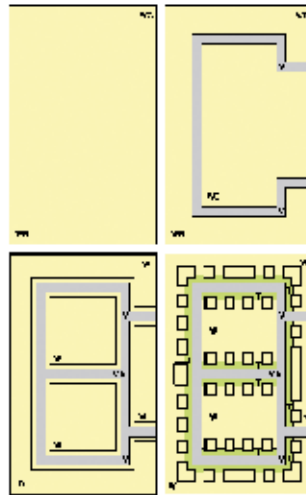
Afbeelding 1 laat de meest globale manier van bestemmen zien. Alleen de bestemming woongebied is vastgelegd. Alle functies die daarbinnen vallen (zoals woningen, wegen, groen en water) zijn mogelijk en vrij uitwisselbaar. Geen enkele functie is gebonden aan een locatie.

Variant 2:

De hoofdverkeersstructuur ligt vast

Afbeelding 2 geeft een minder globaal bestemmingsplan weer. Hier staat de hoofdverkeersstructuur vast. Tegelijkertijd is er nog veel mogelijk. Nevenontsluitingen kunnen nog op allerlei plaatsen ingetekend worden.

een nieuw woongebied

Variant 3:

De hele wegenstructuur en de bouwvlakken liggen vast

Afbeelding 3 toont een nog minder globaal plan. Nu is de hele wegenstructuur vastgelegd. Bovendien zijn de bouwvlakken voor de woningen aangegeven. Wel zijn de bouwvlakken nog ruim. Waar de woningen precies komen, is nog niet gedefinieerd.

Variant 4:

Het eindbeeld ligt vast

Afbeelding 4 is een voorbeeld van gedetailleerd bestemmen. De woningen zijn exact weergegeven. Net als de tuinen. De inrichting van het gebied staat hiermee vast. een nieuw woongebied

5. Voor- en nadelen globaal bestemmen

Globaal bestemmen blijft de aandacht vragen. Dit komt omdat globaal bestemmen een aantal belangrijke voor- en nadelen heeft. Deze zetten we hieronder voor u op een rijtje.

De uitvoering gaat sneller en goedkoper

Minder regels of meer globale regels kunnen leiden tot een sneller bouwproces. De administratieve lasten gaan dan omlaag, de behandelingstermijnen worden korter en het hele traject wordt daarmee goedkoper. Dit levert voordelen op voor alle betrokkenen, om te bepalen wat u hier vervolgens mee doet. U kunt inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Hoe minder gedetailleerd een bestemmingsplan is, des te minder snel het veroudert. En hoe gemakkelijker u kunt inspelen op niet voorziene ontwikkelingen. Een globaal bestemmingsplan is langer actueel.

U heeft minder procedures nodig

Een globaal bestemmingsplan laat meer toe dan een gedetailleerd plan. Daardoor zijn er minder afwijkingen op het plan aan de orde. Dat scheelt procedures. De houdbaarheid van het bestemmingsplan is langer. Dit is goed voor uw organisatie, voor uw inwoners en het bedrijfsleven.

Het toetsen van bouwaanvragen is gemakkelijker

Het toetsen van een bouwaanvraag aan minder regels, die ook nog ruimer zijn, is eenvoudiger. Er kan eerder worden geconstateerd of een bouwplan in overeenstemming is met het bestemmingsplan.

U krijgt een groter draagvlak voor het plan

Een globale bestemming biedt vaak verschillende uitvoeringsmogelijkheden. Dit kan leiden tot een groter draagvlak. Want meerdere personen of groeperingen kunnen hun ideeën en initiatieven hierin kwijt.

Met globaal bestemmen brengt u de regeldruk terug

Terugdringen van de regeldruk is al jaren één van de doelen van de politiek. Overheid, burgers en bedrijfsleven moeten meer samenwerken op basis van vertrouwen en verantwoordelijkheid. En niet op basis van dwingende regelingen. Want meer regels geven meer reacties en vragen en kunnen het creatieve planvormingsproces belemmeren. Meer globaal en flexibel bestemmen past in deze lijn. Lasten voor het bestuur en het bedrijfsleven moeten worden teruggedrongen.

Naast voordelen zijn er ook nadelen. Als deze er niet waren, dan hadden we met elkaar al veel meer gebruik gemaakt van de globale bestemming. We noemen de belangrijkste hieronder.

Het plan geeft minder duidelijkheid

In een globaal bestemmingsplan is niet helder wat precies waar komt. Daardoor biedt het minder duidelijkheid. Op een locatie zijn meerdere functies of bouwmogelijkheden toegestaan. Een gebruiker van het plan kan dus meerdere antwoorden krijgen op een vraag die hij over een bepaald perceel heeft. Voor bouwplantoetsers, burgers en bedrijven kan dit lastig zijn.

Het lijkt alsof het kan leiden tot ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen

Sommige noemen dit als nadeel. Dit is echter een schijnnadeel. Als de globale regeling aansluit bij het gemeentelijk beleid, kan er geen sprake zijn van een ongewenste ontwikkeling. Het beleid laat dan immers meerdere ontwikkelingen toe. De visie op een gebied leidt tot de keuze voor een bestemming.

Het plan is moeilijker te maken

Bij het maken van een bestemmingsplan moet met veel aspecten en regels vanuit de omgevingaspecten, zoals geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, ecologie, rekening worden gehouden. Naarmate een plan globaler is, is het lastig om deze zaken op een goede manier in het bestemmingsplan op te nemen. In hoofdstuk 7 wordt hierop nader ingegaan

6. Aandachtspunten bij globaal bestemmen

Het te voeren beleid, de rechtszekerheid, andere wet- en regelgeving en de juridische omgeving van het bestemmingsplan worden vaak aangevoerd als reden waarom er geen globaal bestemmingsplan wordt gemaakt. Hier zit een kern van waarheid in, maar op zich zijn dit geen onoverbrugbare belemmering om globaal te bestemmen. Wel is het belangrijk dat u rekening houdt met deze aspecten en deze een goede plaats geeft in het planvormingsproces. U vindt enkele aspecten hieronder.

Exploitatieplan

Een globaal bestemmingsplan is voldoende basis voor een exploitatieplan. Dit exploitatieplan is net zoals het bestemmingsplan zelf globaal van aard. De Wro stelt geen eisen aan de vorm het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan en exploitatieplan moeten goed op elkaar zijn afgestemd. Het exploitatieplan kunt u in de jaarlijkse herzieningen concretiseren.

Onteigening

Op basis van een globaal bestemmingsplan kunt u onteigenen. U moet wel weten waarvoor u onteigent. Daarom is het wel belangrijk dat het plan voldoende laat zien en dat u aantoon wat het plan op de plek van de onteigening ruimtelijk en functioneel beoogt.

Voorkeursrecht

Op basis van een globale bestemming kunt u prima een voorkeursrecht vestigen. De Wet voorkeursrecht gemeenten maakt geen onderscheid in soorten bestemmingsplannen.

Gebiedsontwikkeling

De globale bestemming is een goede regeling voor gebiedsontwikkeling. Want u kunt de globale bestemming samen met andere partijen, zoals woningbouwcorporaties, inwoners, waterschappen, bouwers en andere betrokkenen invullen. De globale bestemming geeft de kaders waarbinnen gewerkt moet worden.

Planschade

Planschade speelt net als bij andere soorten bestemmingen ook bij globale bestemmingen een rol. Het is daarom belangrijk dat u goed kijkt naar de regelingen van het bestemmingsplan dat op dat moment geldt. Samen met een aantal algemene beginselen zoals maatschappelijk risico, voorzienbaarheid en schadebeperking, bepalen de regelingen of er sprake kan zijn van planschade. Bij een verruiming van de bouw- en gebruiksmogelijkheden kan er schade ontstaan. Op het moment dat er een ruime regeling geldt, is de kans hierop naar de toekomst toe kleiner.

Omgevingsaspecten

Bij een globale bestemming moet u net als bij gedetailleerd bestemmen alle omgevingsaspecten in beeld brengen. Hierbij moet u denken aan zaken als geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodem, water en ecologie. Zorgt u ervoor dat de onderzoeken aansluiten bij de inrichtingsmogelijkheden en bij de toegestane functies. Dit kan leiden tot een iets ruimer onderzoek. Als u vroegtijdig weet met welke omgevingsaspecten u van doen heeft, kunt u erop inspelen.

Digitaliseren

Er zijn wat betreft digitalisering geen verschillen tussen gedetailleerd en globaal bestemmen. Een globaal plan kunt u ook digitaal beschikbaar stellen en raadpleegbaar maken.

Handhaven

Ook een globaal bestemmingsplan kunt u handhaven. De regels van de globale bestemming moeten net als andere regels goed uitvoerbaar en handhaafbaar zijn. U kunt juist eenvoudiger beoordelen of een situatie strijdig is met een bestemmingsplan als er minder regels zijn.

Beeldkwaliteitsplan/welstand

De beeldkwaliteit bij een globaal bestemmingsplan kunt u waarborgen door het opstellen van een beeldkwaliteitsplan. Dat plan vertaalt u vervolgens in de Welstandsnota en past u toe bij de toetsing van een bouwplan aan welstand.

Belangen van bedrijven

Bij het opstellen van een bestemmingsplan moet met alle belangen rekening worden gehouden. Deze moeten tegen elkaar worden afgewogen en uiteindelijk leiden tot een goede planologische regeling. Bedrijven zijn in deze vaak bijzonder. Deze hebben ruimte nodig om hun bedrijfsactiviteiten op een goede manier te kunnen blijven uitoefenen en om in te spelen op ontwikkelingen. Bedrijven moeten ook beschermd worden tegen functies die als hindergevoelig worden aangemerkt. Een globale bestemmingsregeling biedt mogelijkheden, maar soms ook bedreigingen. In goed overleg met de bedrijven moet tot een juiste en passende bestemming worden gekomen. Bijvoorbeeld door voldoende afstand in acht te nemen tussen geplande woningen en reeds aanwezige bedrijven in milieu-

categorie 3 en hoger, alsmede bepaalde horeca-bedrijven. Op nieuwe bedrijventerreinen kan het bijvoorbeeld wenselijk zijn om in bestemmingsplannen iets minder globaal te zijn, door vooral die milieucategorieën toe te staan waar er sprake is van ruimtetekort.

7. Uitvoering globaal bestemmen

Een globale bestemmingsregeling kan leiden tot verschillende inrichtingen. De bebouwing en/of functies worden immers niet concreet vastgelegd. Dit is een bewuste keuze. Anders was gekozen voor een andere soort regeling.

Een globale bestemming biedt ruimte. Ruimte voor ideeën en ruimte voor beleid. Het is van belang deze ruimte op een voor alle betrokken partijen zorgvuldige en goede wijze in te vullen en te benutten. Dit kan bereikt worden door bij het opstellen en het uitvoeren van het bestemmingsplan een aantal uitgangspunten te hanteren. Dit zijn:

Voer een open en interactief planproces

Zorg ervoor dat u duidelijk aangeeft wat de bedoelingen van het plan zijn. Wees eerlijk en open. Houd niets verborgen. Leg uit waarom u het zo regelt. Geef aan dat er naast het bestemmingsplan ook andere instrumenten zijn die ingezet kunnen worden om een bepaalde kwaliteit te bereiken.

Zorg voor draagvlak voor het bestemmingsplan

Een breed gedragen plan wordt eerder op een goede manier uitgevoerd, dan een plan dat op weerstand stuit. Zorg daarom dat iedereen achter het plan gaat staan en zich er verantwoordelijk voor voelt. Een interactief planproces levert hieraan een bijdrage. Betrek alle belanghebbenden bij het opstellen van het plan. Dit geeft vertrouwen in het plan en in uw handelen. Vertrouwen is een goede basis voor een goede uitvoering.

Overleg met betrokkenen over de uitvoering

Ga bij de uitvoering uit van een maatwerkbenadering. Overleg met betrokkenen. Neem zelf het initiatief. Een woningbouw-

corporatie of een bedrijvenvereniging wil net als u een goed ontwikkeld en ingericht gebied hebben. Belangen zijn meestal niet tegenstrijdig.

Zoek net als in het voortraject elkaar ook op in het uitvoeringstraject.

Leg de verantwoordelijkheid waar ze hoort

Spreek uit dat u vertrouwen heeft in een goede uitvoering van de globale bestemmingsregeling. Leg de verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk bij partijen die betrokken zijn bij de uitvoering. Zorg voor borging van een goede uitvoering via convenanten en overeenkomsten.

Zorg dat uw eigen organisatie goed op de hoogte is

Een goede uitvoering van een globale bestemmingsregeling vraagt ook aandacht binnen uw organisatie. Voor iedereen moet duidelijk zijn waarom voor een globale bestemming is gekozen en wat de (on)mogelijkheden hiervan zijn. De plantoetsers moet bijvoorbeeld weten wat de regeling inhoudt. Betrek hem bij de planvorming.

8. Hoe kunt u aan de slag?

Globaal bestemmen was en is mogelijk en biedt u enkele belangrijke voordelen ten opzichte van gedetailleerd bestemmen. U levert een bijdrage aan een versnelling van het bouwproces. De uitvoering van het ruimtelijke beleid wordt eenvoudiger en goedkoper. Met de juiste globale bestemmingsregeling en de juiste uitvoering kunt u er voor zorgen dat er geen ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden.

Het leggen van bestemmingen en het redigeren van bestemmingsregels zijn geen automatisme. Het uitgangspunt is visie. U als bestuurder moet weten wat u wel en niet wilt toestaan. De mate van globaliteit is gekoppeld aan deze visie. Toon hierbij ook lef. Probeer niet terug te vallen op de vertrouwde gedetailleerde wijze van bestemmen. Kijk tezamen met betrokkenen of het anders kan.

Het is raadzaam om vanuit uw visie het denkproces te starten met een zo globaal mogelijke bestemmingsregeling. Onderwerpen als rechtszekerheid, omgevingsaspecten, planschade, grondbeleid en zorgvuldigheid kunnen vervolgens leiden tot een concretisering. Laat u hiertoe echter niet te snel verleiden. Motiveer en beargumenteer waarom een globale regeling ook prima toepasbaar is. Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) vereist een motivering van de keuze van de bestemming. Hierin kan het resultaat van de gemaakte afweging worden opgenomen. Als uw gemeente niet zelf bestemmingsplannen maakt, geef dan aan degene die het wel doet duidelijk de opdracht mee dat u uitgaat van globale bestemmingen. U bepaalt de bestemming. Niet degene die voor u het bestemmingsplan maakt.

Een globale bestemming levert een bijdrage aan een versnelling van het bouwplanproces. De Commissie Dekker heeft hier terecht op gewezen. Maar er zijn meer aspecten. U kunt ook veel winst ten aanzien van het bouwplanproces halen bij de wijze

van bouwvergunningverlening. Meerdere gemeenten zijn bezig modellen voor een snelle bouwplantoets te ontwikkelen. Hetzelfde geldt voor de manier waarop de vereiste procedures worden doorlopen. Proceduremanagement is een belangrijk begrip. De omgevingsvergunning en coördinatieregelingen kunnen processen versnellen. Deze onderwerpen vallen echter buiten het bestek van deze brochure. Toch vragen we u ook deze zaken in beschouwing te nemen.

Bestemmingsplan, vergunning en procedures vormen gezamenlijk een basis voor een snel bouwproces.

Bij alles wat u doet moet u rekening houden met bestaande en nieuwe belangen en activiteiten. Ga in overleg met betrokkenen en bepaal wat wel en niet mogelijk en gewenst is. Het leggen van een bestemming is niet een eenzijdige actie. Het leggen van een bestemming is de resultante van een proces.

Als er vanuit uw visie of de belangen van anderen goede redenen zijn om te concretiseren, dan kunt u hiervoor natuurlijk kiezen. Globaal bestemmen is geen must of doel op zich. Belangrijkste doel is te komen tot een goede ruimtelijke ordening.

Relevante websites

Meer informatie over de in de brochure genoemde onderwerpen kunt u vinden op:

Rapport Commissie Dekker:	http://www.ez.nl
Wet op de ruimtelijke ordening:	http://www.vrom.nl
Exploitatieplan:	http://www.vrom.nl
Onteigening:	http://www.vrom.nl
Voorkeursrecht:	http://www.vrom.nl
Gebiedsontwikkeling:	http://www.vrom.nl + http://www.habiforum.nl
Planschade:	http://www.vng.nl
Omgevingsaspecten:	http://www.infomil.nl
Digitaliseren:	http://www.vrom.nl
Handhaven:	http://www.servicecentrumhandhaving.nl
Beeldkwaliteitsplan/welstand:	http://www.fw.nl

Deze brochure is een uitgave van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Bij de totstandkoming van de brochure zijn VNO-NCW, Bouwend Nederland, de Metaalunie, Koninklijke Horeca Nederland en Gert Blekkenhorst van Lexnova geraadpleegd. Tevens hebben diverse gemeenten een bijdrage geleverd. Bij het schrijven is dankbaar gebruik gemaakt van de reacties van deze partijen.

Colofon

Dit is een publicatie van: Ministerie van VROM
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag | www.vrom.nl

Voor meer informatie

Deze publicatie is te bestellen en te downloaden
via www.vrom.nl of via de Postbus 51 Infolijn,
telefoon: 0800 8051 onder vermelding van
VROM 0095

Publicatienummer 0095 | februari 2010